ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261, 2022-2.889, 2023-5.384, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

Erkaklar kiyimlarida rang tasvir uyg‘unligi tahlili

Mirboboyeva.G.A,. Mahmudjonov L.M.
Farg‘ona Davlar texnila universiteti.

Annotatsiya: Ushbu maqolada erkaklar kiyimlarida rang tasvirining uyg‘unligi va dizayn printsiplari tahlil qilindi. Ranglarning psixologik ta’siri, mavsumiy moslashuv va iqlim sharoitiga bog‘liqligi ko‘rib chiqildi. Yozgi, qishki va o‘rta fasl kiyimlaridagi rang tanlash mezonlari, matoning to‘qilishi va yuzasi bilan uyg‘unligi misollar bilan yoritildi. Tadqiqot davomida rang uyg‘unligi, kontrast, rang intensivligi va estetika jihatidan baholandi. Shuningdek, zamonaviy trendlar va klassik rang kombinatsiyalarining amaliy ahamiyati ko‘rsatildi. Maqola dizaynerlar, yengil sanoat mutaxassislari va talabalar uchun rang tanlashda ilmiy-amaliy tavsiyalarni beradi. Rang uyg‘unligi kiyimning tashqi ko‘rinishi, qulayligi va foydalanuvchi hissiyotiga ta’sir qiladi. Matn ranglarning funksional va estetik rolini ham o‘rganadi.

Kalit so‘zlar: rang uyg‘unligi, kontrast, rang kombinatsiyasi, estetika, dizayn printsiplari, mavsumiy moslashuv, psixologik ta’sir, mato yuzasi, zamonaviy trendlar, klassik ranglar

Аннотация: В статье проведен анализ гармонии цветового изображения в мужской одежде и принципов дизайна. Рассмотрено влияние цвета на психологическое восприятие, а также его связь с сезонной адаптацией и климатическими условиями. Приведены примеры выбора цвета для летней, зимней и межсезонной одежды, учитывая структуру и поверхность ткани. Исследование охватывает цветовую гармонию, контраст, интенсивность цвета и эстетические аспекты. Особое внимание уделено современным тенденциям и классическим цветовым комбинациям. Работа предоставляет практические рекомендации для дизайнеров, специалистов легкой промышленности и студентов. Цветовая гармония влияет на внешний вид, комфорт и эмоциональное восприятие одежды. Текст рассматривает функциональную и эстетическую роль цветов.

Ключевые слова: цветовая гармония, контраст, цветовая комбинация, эстетика, принципы дизайна, сезонная адаптация, психологическое влияние, поверхность ткани, современные тенденции, классические цвета

Annotation: This article analyzes color harmony in men’s clothing and design principles. It examines the psychological impact of colors and their connection to seasonal adaptation and climate conditions. Examples of color selection for summer, winter, and mid-season garments are provided, considering fabric structure and surface. The study evaluates color harmony, contrast, color intensity, and aesthetic aspects. Special attention is given to modern trends and classic color combinations. The article offers practical recommendations for designers, textile industry specialists, and students. Color harmony affects clothing appearance, comfort, and user perception. The text also explores the functional and aesthetic roles of colors.

Keywords: color harmony, contrast, color combination, aesthetics, design principles, seasonal adaptation, psychological impact, fabric surface, modern trends, classic colors

Rang inson hayotida, psixologiyasida va ijtimoiy madaniyatida muhim o‘rin tutadi. U nafaqat insonning hissiy holatini ifodalaydi, balki uning tashqi ko‘rinishini, shaxsiy uslubini va hatto ijtimoiy

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261, 2022-2.889, 2023-5.384, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

mavqeini belgilashda katta rol o‘ynaydi. Erkaklar kiyimlarida rang tasvirining uyg‘unligi esa moda dizayni, estetik qabul qilish va kundalik amaliy kiyim tanlash jarayonida katta ahamiyatga ega. Ranglar kombinatsiyasi to‘g‘ri tanlanmasa, kiyimning umumiy ko‘rinishi notekis va noqulay bo‘lib qoladi, insonning tashqi qiyofasi va kayfiyatiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi. Shu sababli, kiyimdagi rang uyg‘unligini tahlil qilish va ilmiy asosda tanlash bugungi kunda moda sanoati va yengil sanoat mutaxassislari uchun dolzarb masalalardan biridir. Erkaklar kiyimida rang tasvirini tanlashda nafaqat shaxsiy did, balki mavsumiy iqlim, kiyim materiali va foydalanuvchining faoliyat turi hisobga olinadi. Masalan, yoz faslida kiyimlarda iliq va yorqin ranglar ko‘proq afzal ko‘riladi, chunki ular issiqlikni aks ettirmaydi va vizual jihatdan engil va havodor ko‘rinish beradi. Qishki mavsum uchun esa soya ranglar, to‘q va neytral ranglar ustunlik qiladi, ular issiqlik hissini oshiradi va kiyimni yanada nafis ko‘rsatadi. Bahor va kuz fasllari uchun rang kombinatsiyalari esa mavsumiy o‘zgarishlarni aks ettiruvchi, tabiat ranglariga mos keladigan yumshoq va neytral tonlarda tanlanadi. Erkaklar kiyimidagi rang uyg‘unligi shuningdek, psixologik va hissiy jihatdan ham muhim ahamiyatga ega. Masalan, ko‘k va yashil ranglar tinchlantiruvchi va xotirjamlik beruvchi xususiyatga ega bo‘lsa, qizil va to‘q sariq ranglar energiya va faoliyatni oshiradi. Shu sababli, kiyim dizaynerlari rang tanlashda insonning faoliyatiga, kundalik ish tartibiga va hatto ijtimoiy mavqega mos keladigan kombinatsiyalarni yaratishga e’tibor beradi. Bugungi kunda erkaklar kiyimlarida rang uyg‘unligini tahlil qilish nafaqat estetik qoidalar, balki ilmiy asoslangan metodlar orqali amalga oshiriladi. Rang nazariyasi, psixologiya, moda tendensiyalari va dizayn printsiplari tahlil qilinadi. Shu bilan birga, zamonaviy smart-tekstillar va innovatsion materiallar ham rangning qabul qilinishiga ta’sir ko‘rsatadi, chunki ba’zi materiallar yorqinlikni aks ettirish yoki rangni uzoq vaqt saqlash xususiyatiga ega bo‘ladi. Ushbu maqolada erkaklar kiyimlarida rang uyg‘unligini tahlil qilish jarayoni, rang kombinatsiyasini tanlash mezonlari, mavsumiy o‘zgarishlar, psixologik jihatlar va moda tendensiyalari batafsil ko‘rib chiqiladi. Tadqiqotning asosiy maqsadi – rang tasvirining uyg‘unligi bo‘yicha ilmiy yondashuvlarni aniqlash, ularning amaliy ahamiyatini ko‘rsatish va yengil sanoat mutaxassislari hamda dizaynerlar uchun tavsiyalar ishlab chiqishdir. Rang inson psixologiyasiga, hissiyotlariga va ijtimoiy aloqalarga bevosita ta’sir qiladi. Kiyim-kechak sanoatida rang tanlash muhim ahamiyatga ega bo‘lib, u nafaqat tashqi ko‘rinishni belgilaydi, balki foydalanuvchining kayfiyati, energiya almashinuvi va qulayligini ham ta’minlaydi. Erkaklar kiyimlarida rang uyg‘unligi dizaynning asosiy unsurlaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy moda va yengil sanoat texnologiyalari rang kombinatsiyalarini yaratishda yangi imkoniyatlar ochgan bo‘lsa-da, kiyim rangining psixologik va funksional roli hali ham yetarlicha o‘rganilmagan. Mavzu dolzarbligi shundaki, erkaklar kiyimida rang uyg‘unligini noto‘g‘ri tanlash tashqi ko‘rinishni buzadi, kiyimning amaliy qulayligi va estetik qiymatini pasaytiradi. Shu bois tadqiqotlarda rang kombinatsiyasi, kontrast, matoning to‘qilishi, yuzasi va mavsumiy moslashuv kabi jihatlar tizimli tarzda tahlil qilinadi.

Ushbu maqola erkaklar kiyimida rang uyg‘unligini yaratish, zamonaviy trendlar va klassik kombinatsiyalarni amaliy qo‘llash imkoniyatlarini ilmiy asosda yoritishga qaratilgan. Rang inson psixologiyasiga va hissiyotlariga bevosita ta’sir qiladi. Erkaklar kiyimlarida rang tanlash, ularning estetik ko‘rinishi va tashqi ko‘rinishining uyg‘unligi nafaqat dizaynning muhim qismi, balki inson kayfiyati va ijtimoiy qabul qilishiga ham ta’sir ko‘rsatadi. Ranglar insonning psixologik holatini boshqaradi, masalan, to‘q ko‘k va kulrang tonlar ish joyida diqqatni jamlashga yordam beradi, qizil va sariq ranglar esa energiya va faollikni oshiradi. Shu sababli, kiyim dizaynida ranglar psixologik effektni hisobga olgan holda tanlanadi. Erkaklar kiyimlarida rang uyg‘unligi printsiplari bir necha asosiy mezonlarga bog‘liq. Birinchi navbatda, ranglarning bir-biri bilan kontrastli, tonal yoki

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261, 2022-2.889, 2023-5.384, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

VOLUME-5, ISSUE-12

komplementar kombinatsiyada ishlatilishi muhimdir. Dominant rang kiyimning asosiy ko‘rinishini belgilaydi, qo‘shimcha ranglar esa aksent vazifasini bajaradi. Neytral ranglar esa boshqa ranglarni to‘ldirib, uyg‘unlikni ta’minlaydi. Ranglar balansini to‘g‘ri yaratish kiyimning estetik qiymatini oshiradi va foydalanuvchida ijobiy hissiyot uyg‘otadi. Mavsumiy rang tanlashning ahamiyati ham katta. Yozgi kiyimlar uchun yengil, yorqin va past intensivlikdagi ranglar afzal hisoblanadi, chunki ular issiqlikni kamaytiradi va tana haroratini qulay darajada ushlab turadi. Qishki kiyimlar uchun esa to‘q, chuqur ranglar tanlanadi, ular issiqlikni ushlab turish va ko‘p qatlamli kiyimlarda uyg‘unlik yaratishga xizmat qiladi. Bahor va kuz fasllari esa o‘rtacha intensivlikdagi ranglar bilan ishlashni talab qiladi, bu fasllarda ranglar havo sharoiti va kundalik kiyim bilan moslashishi zarur. Matoning tuzilishi va yuzasi rang uyg‘unligiga bevosita ta’sir qiladi. Yupqa matolarda rang yorqinroq va tez o‘zgaruvchan bo‘lsa, qalin matolarda rang chuqur va doimiy ko‘rinadi. Matoning to‘qilishi, tolalarning zichligi va sirt teksturasi rangni qanday qabul qilishini belgilaydi. Masalan, ipak tolali matolarda ranglar yanada yorqin va chuqur ko‘rinadi, paxta va zig‘ir matolarda esa rang tabiiy va yumshoq bo‘ladi. Rang va mato kombinatsiyasi kiyimning ergonomik va estetik jihatlarini yaxshilaydi, shuningdek, foydalanuvchining qulayligini oshiradi. Kontrast va rang intensivligi ham rang uyg‘unligida muhim ahamiyatga ega. Kontrast ranglar kiyimga dinamika qo‘shadi va vizual diqqatni jalb qiladi. Shu bilan birga, ranglar haddan tashqari intensiv bo‘lmasligi kerak, chunki bu ko‘zni charchatadi va vizual uyg‘unlikni buzadi. Erkaklar kiyimida rang kombinatsiyalari odatda professional va diskret bo‘lishi talab etiladi, ayniqsa ish joyida yoki rasmiy tadbirlarda. Zamonaviy moda trendlariga e’tibor qaratadigan bo‘lsak, klassik rang kombinatsiyalari (masalan, qora–oq, kulrang–ko‘k, to‘q kulrang–bordo) doimiy estetik qadriyatga ega. Shu bilan birga, neon ranglar, pastel tonlar, degradeli kombinatsiyalar kabi zamonaviy trendlar ham keng qo‘llanilmoqda. Erkaklar kiyimida zamonaviy trendlarni qo‘llashda klassik uyg‘unlikni saqlash muhim, chunki haddan tashqari yorqin ranglar kiyimning professional ko‘rinishini pasaytirishi mumkin. Funksional jihat ham rang tanlashda katta rol o‘ynaydi. Ranglar kiyimning amaliy foydaliligiga ta’sir qiladi. Masalan, qorong‘i ranglar ifloslikni kamroq ko‘rsatadi, och ranglar yozgi kiyimlarda salqinlik hissini beradi. Shuningdek, ranglar harakat erkinligini va ko‘p qatlamli kiyimlarda qatlamlar orasidagi uyg‘unlikni ta’minlaydi. Shu sababli rang tanlash nafaqat estetik, balki funksional jihatdan ham hisobga olinadi. Texnologik va ekologik omillar ham rang uyg‘unligini belgilaydi. Matoning rangni qabul qilish xususiyati, bo‘yoq ishlov berish texnologiyasi, ekologik tozaligi va uzoq muddatli chidamliligi rang tanlashda asosiy mezon hisoblanadi. Ekologik toza bo‘yoqlar va rangni uzoq saqlaydigan qatlamlar kiyimning uzoq muddatli foydalanishiga imkon beradi, shuningdek, inson va atrof-muhit xavfsizligini ta’minlaydi. Estetik jihatdan, kiyim rangining foydalanuvchiga ta’siri ham katta. Yaxshi uyg‘unlashtirilgan ranglar o‘ziga ishonch, qulaylik va zamonaviy ko‘rinish beradi. Rang kombinatsiyasi foydalanuvchining ijtimoiy maqomi va shaxsiy didini aks ettiradi. Shu bilan birga, rang uyg‘unligi zamonaviy kiyim dizaynida innovatsion materiallar, smart-tekstillar va kompozit matolar bilan ham uyg‘unlashadi. Smart-tekstillar tashqi harorat va namlik darajasiga qarab o‘z strukturasini o‘zgartirishi, statik elektrni kamaytirishi va hatto antibakterial ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Bu esa rang uyg‘unligini ilmiy va amaliy jihatdan yanada murakkablashtiradi. Shunday qilib, erkaklar kiyimida rang tasvirining uyg‘unligi psixologik, estetik, funksional, texnologik va ekologik omillarni birlashtirgan murakkab jarayon hisoblanadi.

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261, 2022-2.889, 2023-5.384, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

1- Rasm

Rasmda uchta erkak shimlari namoyish etilgan bo‘lib, har biri turli rangdagi kiyim bilan uyg‘unlangan. Ular formal yoki ishbilarmon uslubda kiyingan: shimlar tekis va tikilgan, oyoq kiyimlari esa charm va toza. Har bir model qo‘llarini cho‘ntagiga qo‘ygan holda turibdi, bu esa rasmga tabiiylik va sodda eleganslik beradi. Ranglar klassik va neytral bo‘lib, har qanday ish yoki rasmiy tadbirga mos keladi. Shuningdek, kamarlar shim bilan uyg‘unlashtirilgan, bu esa kiyimdagi umumiy uyg‘unlik va tartibni ta’kidlaydi. Shimlar kesimi zamonaviy, juda uzun yoki qisqa emas, harakatlanish uchun qulay va estetik ko‘rinishga ega. Bu rasm erkaklar ishbilarmon va zamonaviy uslubini namoyish etishda mukammal namunadir. Rang tanlashda har bir detalni – mato turi, tuzilishi, mavsum, kontrast, intensivlik, trend va ekologik xavfsizlikni hisobga olish, kiyimni yanada sifatli va foydalanuvchi uchun qulay qilishga yordam beradi. Erkaklar kiyimlarida rang tasvirining uyg‘unligi nafaqat tashqi ko‘rinish va estetik qabul qilinishni belgilaydi, balki inson psixologiyasi, kayfiyati va ijtimoiy mavqeiga ham bevosita ta’sir qiladi. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, ranglarni tanlash jarayoni murakkab bo‘lib, u estetik printsiplar, psixologik qabul, mavsumiy sharoitlar, mato xususiyatlari va inson faoliyati bilan chambarchas bog‘liq. Yozgi kiyimlarda iliq, yorqin va pastel ranglar, qishki kiyimlarda esa soya va to‘q tonlar afzal ekanligi ilmiy asos bilan tasdiqlandi. Bahor va kuz fasllari uchun neytral, tabiiy va universal ranglar tavsiya etiladi, ular kiyimning vizual uyg‘unligini saqlab qolish bilan birga foydalanuvchining ruhiy holatini barqaror qiladi.

Shuningdek, rang uyg‘unligi insonning kundalik faoliyati va ijtimoiy muhit bilan uyg‘unlashishini ta’minlaydi. Masalan, ish faoliyati uchun tinchlik va ishonch beruvchi ranglar, dam olish va sport uchun esa energiya beruvchi ranglar tanlanadi. Ranglarning psixologik ta’siri, vizual

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261, 2022-2.889, 2023-5.384, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

kontrast va uyg‘unligi, shuningdek, matoning teksturasi va innovatsion xususiyatlari birgalikda hisobga olinadi.

Xulosa

Zamonaviy kiyim dizaynida smart-tekstillar, innovatsion materiallar va kompozit matolar rangni uzoq vaqt saqlash, energiya almashinuvini boshqarish va foydalanuvchiga qulaylik yaratishda muhim rol o‘ynaydi. Bu esa rang uyg‘unligini nafaqat estetik, balki ilmiy va funksional nuqtai nazardan tanlash imkonini beradi.

Shu asosda, erkaklar kiyimida rang tasvir uyg‘unligi faqat moda va dizayn masalasi emas, balki ilmiy yondashuv, psixologik bilim va amaliy tajribaga asoslangan murakkab jarayon ekanligi aniqlandi. Ranglarni to‘g‘ri tanlash kiyimning qulayligini, foydalanuvchining ruhiy holatini, ijtimoiy qabulini va kiyimning umumiy funksionalligini belgilaydi.

Natijada, ushbu tadqiqot erkaklar kiyimida rang uyg‘unligini tanlashda ilmiy asosli yondashuvni qo‘llash zarurligini ko‘rsatdi. Moda dizaynerlari, yengil sanoat mutaxassislari va talabalar uchun ushbu ilmiy-analitik tavsiyalar amaliy qo‘llanma sifatida xizmat qiladi va rang uyg‘unligini yaratishda asosiy printsiplarni belgilaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov, S.A. “Rang psixologiyasi va moda dizayni”. Toshkent: Turon-Iqbol, 2020.
2. Rustamova, N. “Erkaklar kiyimida rang kombinatsiyasi va estetik printsiplar”. Farg‘ona: PoliteTex, 2022.
3. Abdullayev, M. “Textile va matolar xossalari”. Toshkent: Fan nashriyoti, 2019.
4. Xudoyberdiyeva, Z. “Yengil sanoat texnologiyalari va dizayn”. Farg‘ona: PoliteTex, 2021.
5. Rasulov, A. “Kiyim rangini tanlash metodikasi”. Toshkent: Yangi asr avlodi, 2020.
6. Jo‘rayev, D. “Moda va kiyim-kechak dizaynidagi innovatsiyalar”. Samarqand: Samarqand nashriyoti, 2018.
7. Yusupov, B. “Rang uyg‘unligi va vizual estetik”. Toshkent: Universitet, 2022.
8. Nurmatova, M. “Erkaklar kiyim dizaynida rang kombinatsiyasi tamoyillari”. Namangan: Hilol nashr, 2021.
9. Qodirov, R. “Kiyim-kechakda rang, tekstura va funksionallik”. Farg‘ona: Fan nashriyoti, 2019.